

Hírlevél 2014/4.

- **10 ÉVES A DROG FÓKUSZPONT – SZAKÉRTŐI KÖSZÖNTŐ**
- **TÚCSERE SZOLGÁLTATÓK ÉVES SZAKMAI TALÁLKOZÓJA – BESZÁMOLÓ**
- **FÓKUSZBAN AZ INTRAVÉNÁS SZERHASZNÁLÓK KOCKÁZATI MAGATARTÁSA**
- **HAMAROSAN – EURÓPAI KÁBÍTÓSZER-JELENTÉS 2014**
- **KÁBÍTÓSZER-ÁRAK MONITOROZÁSA EURÓPÁBAN: SZAKÉRTŐI TALÁLKOZÓ – BESZÁMOLÓ**
- **TERÁPIÁS KÖZÖSSÉGEK – AZ EMCDDA ÚJ KIADVÁNYA**
- **NEMZETKÖZI ESEMÉNYAJÁNLÓ 2014**

10 ÉVES A NEMZETI DROG FÓKUSZPONT – SZAKÉRTŐI KÖSZÖNTŐ

A Nemzeti Drog Fókuszpont fennállása 10. évének alkalmából felkértünk hazai szakembereket, mondják el véleményüket, személyes tapasztalataikat a drogmonitorozás helyzetéről, annak alakulásáról és az irodánk munkájáról.

10 éves a Drog Fókuszpont! Emlékszem, a megalakulása előtti időkre, az 1990-es évek végére és a 2000-es évek elejére. Reménykedve figyeltem az akkor Európai Unió országok drog fókuszpontjait, hogy egyszer nálunk is lesz ilyen. Akkor Magyarországon alig történt szervezett és rendszerezett kutatás a drogjelenséggel kapcsolatban. Az adatok, kutatási eredmények összevissza fordultak elő, ha egyáltalán tudtunk róluk. Az internet korai szakaszában, a nemzetközi adatokhoz és drogpolitikai írásokhoz sem volt könnyű hozzájutni.

A megalakult hazai Drog Fókuszpont beváltotta a reményeimet. Most visszatekintve, örömmel tölt el, hogy ott lehettem a megalakulásakor és később is követhettem szakmai közösségének tevékenységét. Egyre határozottabban jelent meg a Fókuszpont profilja: a módszertanilag megalapozott és szisztematikus adatgyűjtés. Ez az, ami katalizátorként egyre több területen fejti ki hatását. Az adatgyűjtések is, és a módszertan is jelentősen alakították a hazai drogszcénáról szerzett tudásunkat. A Fókuszpont működése hatással van a drogpolitikai diskurzusokra, mármint azokra a közéleti társalgásokra, ahol a szakmailag alátámasztott érvelésnek egyáltalán helye van.

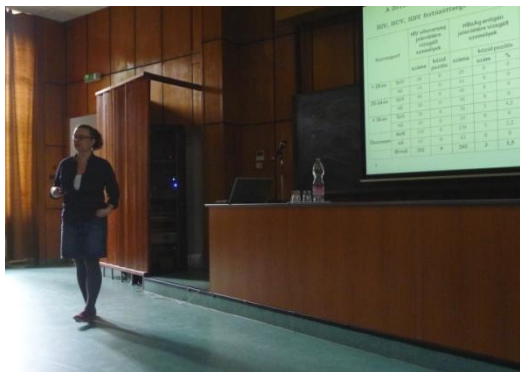
*Prof. Dr. Rácz József, ELTE Pszichológiai Intézet,
Kék Pont Drogkonzultációs Központ és Ambulancia*

A TÚCSERE SZOLGÁLTATÓK ÉVES SZAKMAI TALÁLKOZÓJA – BESZÁMOLÓ

A Nemzeti Drog Fókuszpont április 10-én ismét rendezte meg a túcsere szolgáltatók éves szakmai találkozóját. A rendezvényen közel 50 fő vett részt, a Magyarországon túcsere működtető szervezetek döntő többsége képviseltette magát. A találkozó két részből állt: az első, délelőtti részben a már szokásosnak mondható előadásokat hallgathatták meg a résztvevők a túcserektől begyűjtött adatokról, a HCV és HIV szűrések eredményeiről, illetve a lefoglalások során beazonosított anyagokról. A második, délutáni részben szakmai fórumnak adott teret a Drog Fókuszpont, amelyben idén a szakmai együttműködések témáját járhatták körbe a megjelent szolgáltatók.

A találkozó első előadását Csák Róbert, a Drog Fókuszpont munkatársa tartotta. Az előadásában összefoglalta a tavalyi évvel kapcsolatos adatgyűjtés előzetes eredményeit. A főbb jellegzetességekben 2013-ban sem volt változás: a magyarországi túcserek forgalmának jelentős részét a budapesti szervezetek által fenntartott programok teszik ki. Bár ezek csak előzetes adatok, annyi tudható, hogy úgy tűnik, a kiadott és visszahozott fecskendők számában 2012-ben történt jelentős csökkenés megállt és ha kis mértékben is, de a megelőző évhez képest emelkedett 2013-ban. Ugyanakkor a kliensforgalom emelkedett, amelyben valószínűleg szerepet játszhat, hogy a tavalyi év során több szolgáltató korlátozta a kiadható, illetve becserélhető tűk számát és a kliensek ezt a sűrűbb látogatásokkal igyekeztek kompenzálni.

Második előadásban Dr. Dudás Mária, az Országos Epidemiológiai Központ Járványügyi Osztályának munkatársa beszélt a 2013-ban a túcsereprogramok kliensei körében elvégzett szűrővizsgálatok eredményeiről. 2013-ban összesen 202 minta érkezett be, amelyek között egyetlen HIV pozitív minta sem volt, a HCV pozitív tesztek aránya országosan 27% volt. Ez utóbbi a fővárost és a vidéki városokat összevetve nagy eltéréseket mutat: Budapesten 35%, míg vidéken 16% a HCV fertőzöttek aránya. Az elsődlegesen injektált szert vizsgálva az előző évek trendje folytatódni látszik, a dizájner szereket injektálók körében a legmagasabb a HCV pozitív esetek aránya (41%).

A következő előadásban Horváth Gergely a Drog Fókuszpont munkatársa a szűréshez kapcsolódó kérdőív kockázati magatartásokra vonatkozó eredményeit mutatta be. Az adatok alapján elmondható, hogy a szűrésbe került, különböző új pszichoaktív szereket fogyasztók körében az átlaghoz képest sokkal nagyobb az aktív intravénás szerhasználók aránya. A kockázati magatartást tekintve az aktív injektálók körében 40% volt azoknak az aránya, akik megosztották a fecskendőjüket, és 50% azoknak az aránya, akik megosztották valamely más, injektáláshoz használt eszközüket. Összességében elmondható, hogy a valamilyen új pszichoaktív szert használók körében legmagasabb a különböző kockázati magatartások aránya mind az injektor, illetve eszköz megosztását, mind a napi szűrésok számát, mind az utolsó tű újrahhasználásának számát tekintve.

A délelőtti program utolsó előadását Csesztregi Tamás, a Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézet Központi Kábítószer-vizsgáló Laboratóriumának vezetője tartotta. Az előadásában a tavalyi rendőrségi lefoglalásokból származó anyagok vizsgálatának eredményeit foglalta össze, amely rendkívül fontos információ a terepen dolgozó szakemberek számára, hiszen a kliensek által használt utcai nevek alapján nem azonosítható be egyértelműen, hogy mit is injektálnak a túcsere programokat látogatók. Az előadásból megtudhattuk, hogy a tavalyi év folyamán első alkalommal haladta meg az új pszichoaktív szerek aránya a "tradicionális" szereket a lefoglalásokban. A szintetikus katinonok között egyértelműen a pentedron volt a leggyakrabban előforduló szer 2013-ban, ezen kívül még a PVP nevű anyag fordult elő számottevő gyakorisággal a vizsgált minták között. A megvizsgált fecskendőkben talált anyagoknál is ezek voltak a leggyakrabban előforduló anyagok, a pentedront az esetek közel felében, PVP-t az esetek

tizedében találtak az injektorokban. A dizájner szerek megjelenése óta eltelt időszak változásait jól mutatja, hogy heroin szinte alig fordult elő a vizsgált tűkben.

A délutáni program már az interaktivitás jegyében zajlott, a szakmai fórum során azt járták körbe a szolgáltatók, hogy milyen együttműködések alakítottak ki a tűcsere programok üzemeltetése során, ezekben milyen nehézségekkel kerültek szembe és milyen pozitív tapasztalatokat szereztek. Az együttműködések két szempontból vették sorra a találkozón megjelent szervezetek. Egyrészt szó volt a kliensek szempontjából fontos együttműködésekről (pl.: a kliens továbbirányítása rehabilitációs intézménybe, konzultációba, hepatológiára, a potenciális kliensek elérését segítő

együttműködések gyógyszerárakkal, háziorvosokkal), másrészt szó volt a közvetlen környezettel kapcsolatos együttműködésekről, ami pedig magának a tűcsere programnak a működése szempontjából érdekes terület (például a program elfogadtatása azzal a lakóközösséggel, ahol a program működik). A fórum során közel minden budapesti és sok vidéki városban működő szervezet tartott előadást, így a résztvevő szakemberek átfogó képet kaphattak az ország tűcsere programjainak kapcsolódó gyakorlatairól, és – nem utolsó sorban – alkalom volt arra, hogy szolgáltatók feltegyék kérdéseiket egymásnak.

A találkozón elhangzottakról bővebb felvilágosítást ad: Csák Róbert, csak.robert@oek.antsz.hu

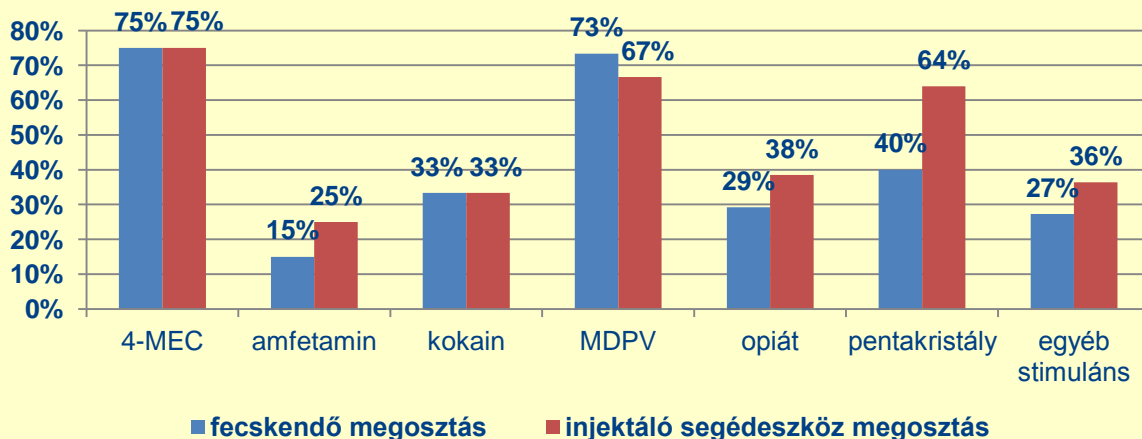
A 2013-as tűcsere adatgyűjtés eredményei az egyeztetés lezárulása után, a találkozón elhangzott további előadások már jelenleg is elérhetők a [Nemzeti Drog Fókuszpont honlapján](#). ■

FÓKUSZBAN AZ INTRAVÉNÁS SZERHASZNÁLÓK KOCKÁZATI MAGATARTÁSA

A fecskendő- és eszköz megosztás az aktív intravénás szerhasználók körében került vizsgálatra. Az intravénás szerhasználók 34,5%-a használta közösen fecskendőjét valakivel az elmúlt 4 hétben. Az injektáló eszközöket 44,3%-uk osztotta meg. A fecskendő megosztás 4,7 százalékponttal emelkedett, míg az eszköz megosztás csökkent 6,4 százalékponttal 2011-hez képest.

Ha a fecskendő és az eszköz megosztás prevalenciájának szerítípus szerinti megoszlását vizsgáljuk, megállapítható, hogy az előfordulási gyakoriság az új pszichoaktív szereket injektálók körében volt a legmagasabb, amely mellé magas HCV prevalencia is társult. (A részleteket lásd bővebben: [2013-as Éves Jelentés a magyarországi kábítószer-helyzetről](#))

Fecskendő, illetve injektáló segédeszköz megosztásának prevalenciája (%) az elmúlt 4 hétben a rutinszerű HIV/HBV/HCV szűrővizsgálaton részt vett aktív intravénás szerhasználók körében, elsődlegesen injektált szerítípus szerinti bontásban, 2012-ben (N=163)

Forrás: Országos Epidemiológiai Központ

HAMAROSAN – EURÓPAI KÁBITÓSZER-JELENTÉS 2014

Az EU kábítószerügyi központja (EMCDDA) május 27-én mutatja be az európai kábítószer-helyzetről szóló éves áttekintését, egy többnyelvű multimédiás tájékoztató csomag formájában, középpontjában a kábítószer-probléma gyors változásaival.

A csomag fő eleme a 2014. évi Európai kábítószer-jelentés: Tendenciák és fejlemények (nyomtatásban és online 23 nyelven elérhető), amely összefoglalja az EU 28 tagállamában, Törökországban és Norvégiában megfigyelhető aktuális tendenciákat. Ez a magas szintű elemzés a következő témákat járja körül: kábítószer-kínálat; kábítószer-használat és a kábítószerrel összefüggő problémák; egészségügyi és szociális válaszlépések a drogp problémák ellen; drogpolitika.

Bővebb információ [az EMCDDA honlapján](#). ■

KÁBITÓSZER-ÁRAK MONITOROZÁSA EURÓPÁBAN: SZAKÉRTŐI TALÁLKOZÓ BESZÁMOLÓ

A Kábítószer és Kábítószer-függőség Európai Megfigyelő Központjában (EMCDDA) jelenleg is zajlik a kínálati indikátorokkal kapcsolatos adatgyűjtés fejlesztése, melynek keretében 2014. április 8-9-én szakértői találkozót szerveztek a kábítószer árak monitorozásáról. A találkozó célja volt, hogy tájékoztatást nyújtson a kábítószer-árak jelenlegi helyzetéről, valamint, hogy az EU tagállamaiban, Törökországban és Norvégiában zajló adatgyűjtés feltérképezésére tegyen javaslatot.

Az előadások és az azt követő megbeszélés a következőkre fókuszáltak:

- Kábítószer-árak európai adatgyűjtése: módszertan és lehetőségek
- Adatgyűjtés a kínálati lánc különböző szintjein
- A kábítószer tisztaságához igazított árak indikátorának kidolgozása
- A kábítószer-árak adatgyűjtését és jelentési gyakorlatát feltérképező EMCDDA projekt elindítása

A megbeszélés során téma volt a megfigyelt kábítószer köré (klasszikus/új szerek, szercsoportok/egyedi vegyületek) a lefoglalási adatszolgáltatással kapcsolatos fejlesztésekkel való harmonizációt is figyelembe véve.

Az utcai/kiskereskedelmi árakra vonatkozó adatgyűjtés módszertana országonként különbözik: egyes tagállamok a fogyasztói információt használják fel, így pl. Lengyelország a kábítószer-fogyasztók körében végez felmérést a helyettesítő-kezeléseket végző intézményekben, más országokban pedig rendészeti információk összegzése révén jutnak adatokhoz. A módszertani illetve időbeli összehangoltság hiánya nehézkessé teszi az adatok összehasonlíthatóságát európai szinten.

A nagykereskedelmi árakról általában a rendészeti szervek rendelkeznek információval, amely lehet szakértői becslés, vagy kutatás eredménye is. Az európai szintű adatgyűjtéshez fontos mennyiségi határokat megállapítani, amelyek alapján a piac egyes szintjeiről származó árakat meg lehet határozni. Mivel az egyes országok piaci jellemzői nagyban különbözhetnek (tranzitország, célország, termelő ország), fontos, hogy az árak összehasonlítása során ezt is figyelembe vegyünk.

Az EMCDDA a következő évek során felülvizsgálja a jelenlegi adatgyűjtési és jelentési rendszert, és a szakértői csoportban résztvevő országokkal együttműködésben 2016-ig tovább fejleszti a kábítószer árak monitorozó módszereket és eszközöket.

A találkozón elhangzottakról bővebb felvilágosítást ad: Varga Orsolya, varga.orsolya@oek.antsz.hu ■

TERÁPIÁS KÖZÖSSÉGEK – AZ EMCDDA ÚJ KIADVÁNYA

Az EMCDDA új kiadványa a terápiás közösségek történetét tekinti át hét európai ország tapasztalatai segítségével, és sorra veszi az aktuálisan elérhető kutatásokat, amelyek ezen beavatkozás, mint kezelési forma hatásosságával kapcsolatban rendelkezésre áll, illetve áttekinti, hogy milyen hatással voltak a tágabb társadalomra.

Az első ilyen közösségek a '60-as években, alulról szerveződve, az önsegítés alapjain jöttek létre, egy olyan időszakban, amikor a szerhasználathoz kapcsolódó ellátórendszer még közel sem volt olyan fejlett, mint manapság. Az azóta eltelt időszakban megváltoztak a szerhasználók, megváltoztak a szerek és sokkal több kezelés, program áll rendelkezésre, a beavatkozások hatásosságát pedig kutatásokkal vizsgálják. Az EMCDDA úgy gondolta, hogy releváns, és időszerű lenne feltérképezni, hogy milyen tapasztalatok állnak rendelkezésre a terápiás közösségekkel kapcsolatban, így a történeti áttekintésen túl a rendelkezésre álló tudományos bizonyítékok összefoglalásával szerettek volna hozzájárulni ahhoz, hogy a döntéshozók és szakemberek megalapozott diskurzust tudjanak folytatni erről a beavatkozásról is.

A kiadvány elérhető angol nyelven az [EMCDDA honlapján](#). ■

NEMZETKÖZI ESEMÉNYAJÁNLÓ 2014

Időpont	Szervező	Cím	Helyszín	Információ
Május				
6-7.	NCSSZI - NDI	Addiktológia; Addiktológiai prevenció (képzések)	Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest, Tüzér u. 33-35.	A képzések honlapja
7-9.	EHRN, Swiss Federal Office of Public Health	2nd European Harm Reduction Conference	Bázel, Svájc	A konferencia honlapja
10.	DOSZ Pszichológiai és Nevelés- tudományi Osztálya	Ifjú PSZICHOLOGUS kutatók Országos konferenciája FÜGGŐSÉGEK	ELTE PPK épülete 1075 Budapest Kazinczy utca 23–27.	A programról bővebben
13-14.	NCSSZI - NDI	Addiktológia; Addiktológiai prevenció (képzések)	Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest, Tüzér u. 33-35.	A képzések honlapja
15-16.	EMCDDA, University of Hertfordshire, University of Chieti- Pescara, Sapienza University of Rome	3rd International Conference on Novel Psychoactive Substances	Róma, Olaszország	A konferencia honlapja
27.	EMCDDA	European Drug Report 2014 megjelenése	Lisszabon, Portugália	Az EMCDDA honlapja